

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Lucií Gavendovou ve věci

žalobce: S. L.
st. přísl. Ukrajina
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty,
Vyšní Lhoty 234, 739 21 Vyšní Lhoty

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze 4. 2. 2026, č. j. OAM-1207/BA-BA01-VL15-PZ-2025,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2026, č. j. OAM-1207/BA-BA01-VL15-PZ-2025, **se ruší.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 87 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný rozhodnutím o prodloužení doby trvání zajištění v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 4. 2. 2026, č. j. OAM-1207/BA-BA01-VL15-PZ-2025 (dále jen „napadené

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

rozhodnutí“), rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu dobu trvání zajištění prodloužil do 3. 3. 2026. Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou, ve které zejména namítal, že nebyly splněny podmínky pro to, aby byl žalobce zajištěn.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje rozhodnutím ze dne 18. 10. 2025, č. j. KRPP-145708-11/ČJ-2025-030022, podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), žalobce zajistilo za účelem správního vyhoštění.
3. Žalobce dne 23. 10. 2025 požádal o udělení mezinárodní ochrany.
4. Rozhodnutím o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 24. 10. 2025, č. j. OAM-1207/BA-BA01-BA03-Z-2025, žalovaný zajistil žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v zařízení pro zajištění cizinců a rozhodl, že ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu je doba trvání zajištění stanovena do 9. 2. 2026.
5. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 12. 11. 2025 žalobce uvedl, že z Ukrajiny vycestoval v létě 2021, jel do České republiky za prací, v době vycestování měl české vízum a platný cestovní doklad. Vízum si neměl možnost prodloužit, jelikož jej v roce 2023 zavřeli ve Slovinsku, kde byl odsouzen za trestný čin – jako řidiči Bolt si jej ve Slovinsku objednal muž arabské národnosti, kdy mu do auta mu nastoupili tři lidé, načež je následně kontrolovala policie a tito tři cestující neměli doklady, žalobce byl poté obviněn z převážení migrantů, byl zbaven osobní svobody na rok a půl. Poté se žalobce vrátil do České republiky, aby si vyřídil doklady, přičemž jej sebrala policie. Bylo mu sděleno, že má 7 dnů na vyřízení dokladů, žalobce požádal o vízum za účelem strpění pobytu, bylo mu řečeno, aby čekal 30 dnů, po uplynutí 30 dnů se mu však nikdo neozval. Následně jej zatavila policie, když jel autem a překročil povolenou rychlost, byl odvezen na cizineckou policii v Plzni. Zde bylo žalobci oznámeno, že vízum strpění mu neudělí, jelikož byl odsouzen ve Slovinsku a deportace se týká celé Evropy. V České republice nemá žádné rodinné příslušníky, celá rodina je na Ukrajině – otec, matka a sestra žijí ve Lvovské oblasti. Na Ukrajinu se nechce vrátit kvůli válce, kdyby se vrátil do vlasti, odvedli by jej do armády, žalobce uvedl, že nechce do války, nechce, aby z něj byl invalida nebo zemřel.
6. Rozhodnutím ze dne 28. 1. 2026, č. j. OAM-1207/BA-BA01-K07-2025, žalovaný rozhodl o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neuděluje. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 23. 2. 2026 žalobu, která je vedena u zdejšího soudu pod sp. zn. 63 Az 13/2026, o níž dosud nebylo soudem rozhodnuto.
7. Dne 4. 2. 2026 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž rozhodl o prodloužení zajištění tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu dobu trvání zajištění stanovil do 3. 3. 2026.

III. Žaloba

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

8. Žalobce namítal, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, a to zejména co do odůvodnění neexistence důvodů znemožňujících vycestování a nezákonné, neboť žalobce dostatečně nevysvětlil neaplikaci zvláštního opatření a ani nebral v potaz okolnosti navrhované v řízení žalobcem. Napadené rozhodnutí nereaguje na návrhy žalobce, jeho situaci paušalizuje, není dostatečně individualizované.
9. Žalobce uvedl, že je občanem Ukrajiny, kde probíhá ozbrojený konflikt a z tohoto důvodu má žalobce v případě návratu do vlasti oprávněné obavy o své zdraví a život. Ty jsou výrazně zvýšeny tím, že je mu známo, že v rámci Ukrajiny probíhá mobilizace mužů ve věku 18 – 60 let. Ti jsou po počátečním výcviku posíláni na frontu na východ Ukrajiny a jsou nuceni bojovat. Žalobce uvádí, že jednou ze zásadních překážek zákonnosti zajištění cizince je fakt, že v případě žalobce není realizovatelný účel zajištění, kterým je v konečném důsledku jeho vyhoštění. K tomu odkázal i na souvztažná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, která tento závěr potvrzují. Nejvyšší správní soud konstantně klade důraz na to, aby orgány při rozhodování o zajištění cizince zvážily, zda výkon vyhoštění je alespoň potencionálně možný a zabývaly se možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání cizince v případech, kdy jsou tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. O zajištění cizince nelze rozhodnout, nebude-li zákonný účel omezení osobní svobody pravděpodobně možné uskutečnit. Bezpečnostní situace na Ukrajině pak v současné době představuje překážku vycestování ukrajinských státních příslušníků na Ukrajinu, a to i v případech, kdy jim bylo uloženo správní vyhoštění.
10. Žalobce dodal, že společně s dalšími zeměmi Česká republika po začátku invaze vojsk na Ukrajinu zavedla pro osoby prchající před válkou speciální režim dočasné ochrany, který je na úrovni Evropské unie opakovaně prodlužován. Žalobce byl v minulosti držitelem dočasné ochrany v České republice, z čehož vyplývá, že již jednou bylo zjištěno, že naplňuje osobní rozsah dočasné ochrany. I přesto, že o dočasnou ochranu přišel, se domnívá, že jeho nucený návrat na Ukrajinu nadále není možný, když v případě všech občanů Ukrajiny existuje překážka vycestování ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, neboť by jim v případě návratu do vlasti mohlo hrozit skutečné nebezpečí porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V souvislosti s tím žalobce odkazuje i na závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 20. 5. 2022, dle kterého vycestování státních příslušníků Ukrajiny na Ukrajinu není možné. Žalobce uvedl, že je pravdou, že byl na území Evropské Unie jednou trestán. Trest odnětí svobody, který mu byl uložen, však na Slovinsku splnil a zároveň jeho závažnost není taková, aby se dalo automaticky předpokládat vyloučení aplikace důvodů znemožňujících vycestování dle § 179 odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
11. Žalovaný se ve svém rozhodnutí věnuje možnosti vycestování žalobce jen okrajově a shrnuje ji jednou větou, která je navíc vnitřně rozporná, neboť uvádí, že: *„Jmenovaný sám neuvedl žádné objektivní překážky jeho vycestování do vlasti ve vztahu ke státním orgánům nebo bezpečnostním složkám země jeho původu, naopak vysloveně prohlásil, že na Ukrajině není žádným způsobem ohrožen na životě, ale je tam válka a nechce tam vycestovat.“* Právě válečný konflikt přitom je dle žalobce ohrožením na jeho životě, a to zejména v případě, kdy se nachází v odvodovém věku a osoby v jeho situaci jsou pravidelně odváděny na frontu.
12. Žalobce poukázal na to, že zajištění je možné použít až v krajním případě, kdy není možné užití mírnějšího prostředku; to musí být řádně odůvodněno. V případě uplatnění zajištění

má žalovaný povinnost zkoumat, zda je takový postup skutečně nezbytný, a že by případné užití mírnějšího opatření nesplnilo účel. Žalovaný jednal v rozporu s tímto postupem.

13. Žalobce uzavřel, že žalovaný řádně neodůvodnil, proč neuložil některé ze zvláštních opatření, nezabýval se otázkou nezbytnosti a přiměřenosti při posuzování nutnosti užití zajištění, a uložením zvláštních opatření se zabýval v rozhodnutí pouze obecně a formalisticky, kdy odůvodnění vykazuje známky mechanického přebírání a šablonovitosti. Žalobce upozornil, že v jeho případě lze účinně uplatnit zvláštní opatření zejména dle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, kdy žalobce by bydlel a zdržoval se na adrese Pobytového střediska Havířov, když na takové ubytování má nárok ve smyslu § 42 zákona o azylu.
14. Z uvedených důvodů proto žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

IV. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný nejprve do spisu zařadil podklad nazvaný „Možnost realizace extradice a trestu vyhoštění na území Ukrajiny v kontextu probíhajícího ozbrojeného konfliktu v důsledku agrese Ruské federace proti Ukrajině – verze k datu 12. 1. 2026“ vypracovaný odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ve spolupráci s mezinárodním odborem trestním Ministerstva spravedlnosti a mezinárodním odborem Nejvyššího státního zastupitelství.
16. Ve vyjádření k žalobě pak žalovaný uvedl, že žalobce na území České republiky pobýval nejprve na základě zaměstnanecké karty a poté na základě dočasné ochrany, která mu skončila dne 30. 9. 2024. Žalobce tak neoprávněně vstoupil na území České republiky a následně po zamítnutí žádosti o udělení víza za účelem strpení pobytu pobýval na území České republiky nelegálně bez jakéhokoliv povolení k pobytu a pokud by nebyl zadržen policií, zjevně by ve svém nelegálním pobytu pokračoval. Žalobce byl navíc odsouzen k trestu vyhoštění vztahujícího se na území všech členských států EU.
17. Žalovaný si je vědom soudobé judikatury Nejvyššího správního soudu ohledně nutnosti vždy znovu zvážit naplnění podmínky pro zajištění i při prodloužení zajištění. Žalovaný posoudil vše včetně individuálních okolností daného případu a akcentuje, že v napadeném rozhodnutí uvedl konkrétní důvod, pro který se nadále domnívá, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu, a to s přihlédnutím ke zjištěním učiněným v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany. K otázce možného účinného uplatnění zvláštních opatření žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které je namístě zohlednit pobytovou historii žalobce, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění – z těchto kritérií žalovaný vycházel, přičemž dospěl k závěru, že v případě žalobce nelze aplikovat mírnější opatření, jelikož zde existuje důvodná obava, že se bude vyhýbat součinnosti v řízení o správním vyhoštění.
18. Tvrzení žalobce, že účel zajištění neplní svou funkci a vyhoštění je nerealizovatelné, je tvrzení obecné, přijaté na základě plošného názoru, nikoli na základě individuálního posouzení daného konkrétního případu v návaznosti na žalobce. Žalovaný přitom v této souvislosti odkázal na judikaturu Ústavního soudu, dle které není extradice na území Ukrajiny plošně vyloučena a je třeba vyhodnotit každý konkrétní případ individuálně

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

(Usnesení II. ÚS 2828/24 ze dne 23. 10. 2024). Ozbrojený konflikt nepostihuje celé území Ukrajiny se stejnou intenzitou. „Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že obecné poměry v zemi původu samy o sobě brání přemístění osoby do této země z důvodu brozícího porušení čl. 3 Úmluvy pouze ve skutečně extrémních případech. Stěžovatel netvrdí a ze spisu nevyplývá, že by situace na Ukrajině byla do té míry extrémní, že by stěžovatele samotná přítomnost na území tohoto státu vystavila riziku špatného zacházení. (...) To ale neznamená, že by bezpečnostní situace na Ukrajině nehrála v úvahách o přípustnosti vydání stěžovatele žádnou roli. Obecné informace o situaci v této zemi je třeba posuzovat v kontextu individuálních okolností, na jejichž specifika musí upozornit i sám stěžovatel.“ Dle judikatury Nejvyššího správního soudu „samotné plnění branné povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, jež je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany.“ (nálezy I. ÚS 1054/25 ze dne 17. 6. 2025).

19. Žalovaný popsal skutečnosti vyplývající ze správního spisu, zrekapituloval genezi případu a zdůraznil, že žalobce žil před odjezdem z vlasti ve Lvovské oblasti, tedy v místech, kde byl dle žalovaným předložené zprávy od ledna 2025 do prosince 2025 počet vzdušných útoků nepoměrně menší než v oblastech východních. Úroveň zásobování a služeb, včetně přístupu ke zdravotní péči, elektřině apod., byla stabilní. Do oblasti bylo rovněž relokováno větší množství firem z oblastí bojů. Na základě uvedeného je tak žalovaný toho názoru, že ozbrojený konflikt nedosahuje ve Lvovské oblasti takové intenzity, aby pro žalobce v případě jeho návratu znamenal přímé ohrožení jeho života. Nelze tak tvrdit, že vyhoštění žalobce není proveditelné a nelze hovořit o tom, že existuje reálná nemožnost vycestování.
20. Žalovaný má za to, že žalobou nebylo zpochybněno napadené rozhodnutí, proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Posouzení věci soudem

21. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
22. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
23. Krajský soud se nejprve zabýval rozsahem přezkumu žaloby. Postupoval v souladu s požadavky rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 o předběžné otázce ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Z něho je nutno dovozovat, že správní soud je povinen při přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem. V řízení o přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince se proto s ohledem na specifika institutu zajištění *neuplatní* pravidlo soudního přezkumu v *mezích uplatněných žalobních bodů* (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a správní soud je oprávněn, resp. povinen identifikovat případné další nezákonnosti zajištění (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2022 Sb. NSS).
24. Žaloba je důvodná.

25. Žalobce v žalobě nesouhlasil s tím, že je omezen na osobní svobodě. V žalobě zejména namítal, že žalovaný nezohlednil skutečnost, že v případě žalobce jako státního příslušníka Ukrajiny nemůže být realizován účel zajištění, kterým je v konečném důsledku jeho vyhoštění, tudíž neměl být ani zajištěn. Krajský soud se proto nejprve zabýval touto otázkou.
26. V nyní posuzované věci žalovaný zajistil žalobce z důvodu uvedeného v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
27. Citovaným ustanovením se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 4. 2025, č. j. 6 Azs 21/2025–24 (shodně i v rozsudku ze dne 29. 5. 2025, č. j. 7 Azs 33/2025–27). Vyslovil, že ustanovení § 46a (důvody zajištění) a § 47 (zvláštní opatření) transponují do vnitrostátního práva čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Tato směrnice na úrovni unijního práva upravila možnost zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu. Částečně se tak stalo v reakci na rozsudek Soudního dvora ze dne 30. 5. 2013, Arslan, C 534/11, v němž Soudní dvůr potvrdil, že návratová směrnice (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí) upravující zajištění cizinců se vztahuje pouze na neoprávněně pobývající cizince, nikoliv na žadatele o mezinárodní ochranu. Zároveň však připustil, že členské státy mohou ponechat cizince v zajištění i po podání žádosti o mezinárodní ochranu, pokud se po individuálním posouzení všech relevantních okolností ukáže, že tato žádost byla podána pouze s cílem pozdržet nebo zmařit výkon rozhodnutí o navracení a že je pokračování zajištění objektivně nutné k tomu, aby se dotýčný nemohl definitivně vyhnout svému navracení. Podle Soudního dvora skutečnost, že se návratová směrnice v průběhu řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nepoužije, neznamená, že by se tím definitivně ukončilo řízení o navracení. To může pokračovat v případě, že bude žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta. Pokud by členské státy nemohly za výše popsanych podmínek zabránit tomu, aby dotýčný podáním žádosti o mezinárodní ochranu automaticky dosáhl propuštění, byl by tím narušen smysl návratové směrnice, kterým je účinné navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Tento závěr respektuje podle Soudního dvora požadavek unijního práva, podle kterého členské státy nesmějí nikoho zajistit pouze proto, že je žadatelem o mezinárodní ochranu (srov. čl. 8 odst. 1 přijímací směrnice). Ponechání žadatele v zajištění totiž nevyplývá z podání žádosti o mezinárodní ochranu, ale z okolností, jež charakterizují konkrétní chování tohoto žadatele před podáním této žádosti a při něm.
28. Závěry Soudního dvora byly následně promítnuty do čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice, podle kterého žadatel může být zajištěn, *je-li zajištěn v rámci řízení o navracení podle [návratové směrnice] za účelem přípravy navracení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li*

členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.

29. Tento důvod zajištění pak byl transponován do výše citovaného § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, dle kterého je důvodem, který ospravedlňuje zajištění žadatele o mezinárodní ochranu, obava, že se podáním žádosti o mezinárodní ochranu pokouší vyhnout realizaci správního vyhoštění, anebo je pozdržet. Aniž by tím byl předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně.
30. Judikatura Nejvyššího správního soudu při výkladu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu předpokládá, že zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má [...] za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy) (srov. rozsudek ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/201-48). Případně uvádí, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během tohoto řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31, usnesení ze dne 25. 4. 2024, č. j. 9 Azs 55/2024-51).
31. Žalobce během správního řízení uváděl, že na Ukrajinu se vracet nechce, jelikož tam zuří válka a on nechce jít do války, v případě návratu do vlasti by byl uznán bojeschopným a nechce, aby zemřel nebo z něj byl invalida. Žalovaný se tímto tvrzením v napadeném rozhodnutí zabýval toliko na straně 3 napadeného rozhodnutí, když uvedl, že žalobce „sám neuvedl žádné objektivní překážky jeho vycestování do vlasti ve vztahu ke státním orgánům nebo bezpečnostním složkám země jeho původu, prohlásil, že kromě války mu na Ukrajině nic nehrozí“. Takovéto odůvodnění je nesprávné, nedostatečné a nereflektuje konkrétní okolnosti případu.
32. Nejvyšší správní soud od počátku války Ukrajině konstantě zohledňoval bezpečnostní situaci tam panující, kdy např. judikoval, že „invaze ozbrojených sil Ruské federace na Ukrajinu, zahájená dne 24. 2. 2022, je takovou výjimečnou skutečností, k níž ve věci správního vyhoštění cizince na Ukrajinu přihlédne krajský soud, příp. Nejvyšší správní soud i přesto, že nastala po vydání žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu, případně po vydání kasační stížností napadeného rozhodnutí krajského soudu“ (rozsudek č. j. 5 Azs 89/2022-24 ze dne 14. 4. 2022), a vyjadřoval se také k rozdílu mezi možností uložit správní vyhoštění občanu Ukrajiny a vykonat jej, kdy uváděl, že bezpečnostní situace na Ukrajině sice nebrání samotnému uložení správního vyhoštění podle § 119 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, představuje však překážku vycestování státního příslušníka Ukrajiny do vlasti (rozsudek ze dne 7. 9. 2023, č. j. 9 Azs 126/2023–35). Nemožnost ukrajinských občanů vycestovat do vlasti z důvodu války aproboval NSS i v dalších rozhodnutích, z těch novějších se např. jedná o rozsudek ze dne 20. 11. 2024, č. j. 2 Azs 128/2024–21, usnesení ze dne 25. 11. 2024, č. j. 8 Azs 193/2024–42 či usnesení ze dne 11. 2. 2025, č. j. 8 Azs 189/2024-72.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

Určitou zmínku obsahuje též rozsudek ze dne 28. 2. 2025, č. j. 10 Azs 125/2024–28. S ohledem na tuto judikaturu bylo tedy dosud alespoň ve správním soudnictví považováno za notorietu, že na celé území Ukrajiny není možné vycestování.

33. Žalovaný do spisu zařadil dokument nazvaný „Možnost realizace extradice a trestu vyhoštění na území Ukrajiny v kontextu probíhajícího ozbrojeného konfliktu v důsledku agrese Ruské federace proti Ukrajině“ ze dne 12. 1. 2026, vypracovaný ve spolupráci Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti a Nejvyššího státního zastupitelství. Věnuje se extradici, trestu vyhoštění i správnímu vyhoštění a nabízí poměrně obsáhlé teoretické výklady včetně aktuální judikatury České republiky i Evropského soudu pro lidská práva vztahující se k možnostem návratu státních příslušníků na Ukrajinu. O šíři posuzování problematiky svědčí množství relevantních zdrojů použitých v dokumentu. Z podkladu doloženého ministerstvem vyplývá, že ačkoli na Ukrajině probíhá ozbrojený konflikt, je potřeba na otázku správního vyhoštění nahlížet komplexněji. Ukrajínští občané mohou být chráněni pomocí dočasné ochrany či víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území, na druhou stranu má stát legitimní zájem na tom, aby na jeho území pobývaly bezúhonné osoby, což odůvodňuje nutnost zkoumat bezpečnostní situaci a dostupnost služeb v konkrétních oblastech na Ukrajině. Je obecně známo, že pozemní boje probíhají na východě Ukrajiny a bojová linie se dlouhodobě nachází ve stejných oblastech. Rozloha Ukrajiny je přitom značná. Dokument zároveň uvádí počty osob, které překročily hranici Ukrajiny a členských zemí EU. Podle zprávy od počátku ruské invaze zaregistrovaly úřady EU úhrnně 52,2 mil. vstupů ukrajinských občanů do EU a 48,6 mil. odjezdů ukrajinských občanů z EU. Vzhledem k celkovému počtu ukrajinských uprchlíků ve světě se občané Ukrajiny zjevně do své vlasti vracejí na kratší či delší pobyty.
34. Krajský soud přisvědčuje žalovanému, že dle jím založeného podkladu vyhotoveného ve spolupráci tří orgánů (Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, Mezinárodní odbor trestní Ministerstva spravedlnosti a Mezinárodní odbor Nejvyššího státního zastupitelství), již vycestování do některých oblastí především na západě Ukrajiny aktuálně nepředstavuje reálné nebezpečí vážné újmy a výkon vyhoštění do daných oblastí nebude v rozporu se zásadou non-refoulement. Krajský soud však zároveň upozorňuje, že přesto, že názor ohledně plošného zákazu vycestování na Ukrajinu je tímto překonán, nadále platí, že správní orgán je povinen zabývat se v řízení o zajištění cizince možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo, o zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. *„Správní orgán rozhodující o zajištění je povinen učinit určitou autonomní úvahu ohledně možné realizace vyhoštění, byť se má jednat o úvahu předběžnou“* (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2025, č.j. 4 A 41/2025-22).
35. Podmínka tzv. reálného předpokladu dosažení účelu zajištění přitom vyplývá taktéž ze zákazu svévolného zbavení či omezení svobody [viz čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie, či čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod]. Aby byl zásah do osobní svobody cizince přípustný, musí mimo jiné sledovat vymezený účel. Správní orgán je proto při rozhodování o zajištění cizince povinen předběžně posoudit, zda je správní vyhoštění alespoň potenciálně možné.

Pokud je odpověď záporná, nelze o zajištění cizince rozhodnout (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS). Smyslem rozhodnutí o zajištění není konečné posouzení otázky, zda má být cizinci uloženo správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro jeho pozdější realizaci. Správní orgán je povinen předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda vyhoštění bude alespoň potenciálně možné, jsou-li mu překážky vycestování v době rozhodování o zajištění cizince známy nebo vyšly-li najevo. V takovém případě je pak povinen tyto překážky předběžně posoudit a vyjádřit se k nim (viz rozsudek NSS ze dne 15. 4. 2009, čj. 1 As 12/2009-61, č. 1850/2009 Sb. NSS, usnesení rozšířeného senátu č. j. 7 As 79/2010-150, či rozsudek NSS ze dne 9. 8. 2021, č. j. 10 Azs 41/2021-29, bod 7). V řízení o zajištění cizince není nutné postavit najisto, že vyhoštění cizince bude skutečně realizováno, postačí, že správní orgán tuto otázku zahrne do svých úvah v rámci posouzení konkrétního případu zajištění. Vzhledem k výjimečné povaze institutu zajištění je povinností žalovaného věc posoudit individualizovaně, což se v napadeném rozhodnutí nestalo.

36. Ačkoli žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl úvahy vztahující se k důvodům, na základě kterých je žalobce schopen na Ukrajinu vycestovat, tyto úvahy zcela absentují v napadeném rozhodnutí. Přestože se v případě žalobce jedná o příslušníka země, o které je všeobecně známo, že zde panuje ozbrojený konflikt, z napadeného rozhodnutí to není vyjma jedné jediné věty, kterou jsou navíc toliko citována slova žalobce uvedená v rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, téměř seznatelné. Žalovaný se možností vycestování žalobce do vlasti v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval, nikterak ani neodkázal na shora citovaný dokument, který mj. poskytuje náhled na bezpečnostní situaci v jednotlivých oblastech Ukrajiny. Tento dokument je přitom při posouzení otázky zajištění žalobce stěžejní s ohledem na to, že byl zajištěn z důvodu uvedeného v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Krajský soud připomíná, že argumentace správního orgánu vznesená až ve vyjádření k žalobě nemůže suplovat chybějící nebo nedostatečnou argumentaci v samotném rozhodnutí. Vyjádření k žalobě má sloužit toliko k obhajobě napadeného rozhodnutí, případně dovysvětlení argumentace tam použité, nikoliv však k jejímu dodatečnému dotváření. Skutkové a právní důvody, o které se rozhodnutí opírá, musí být seznatelné již z rozhodnutí samotného (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002–25, ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003–58 či ze dne 27. 8. 2013, č. j. 8 Afs 58/2012–44). V daném případě úvahy žalovaného vztahující se k možnosti vycestování žalobce na Ukrajinu a posouzení bezpečnostní situace v konkrétní oblasti země v napadeném rozhodnutí zcela absentují. Žalovaný se pak tyto nedostatky pokusil zhojit v rámci vyjádření k žalobě.
37. Krajský soud shrnuje, že zajištění představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci John proti Řecku ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, Rusu proti Rakousku ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, Rashed proti České republice ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a Saadi proti Spojenému království ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na něž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). V případě jakýchkoli pochybností je třeba se důvody

omezení osobní svobody žalobce řádně zabývat a nikoli bez racionálních důvodů setrvávat na zajištění cizince. Krajský soud má za to, že u žalobce, který je občanem Ukrajiny, nebylo možné bez řádného zohlednění konkrétních okolností případu zajistit dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

38. Z uvedených důvodů je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné a trpí tak zásadními vadami, že neobstojí.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

39. Jelikož se žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nezabýval konkrétními okolnostmi případu, krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení a jako nepřezkoumatelné podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
40. V této souvislosti důrazně upozorňuje soud na § 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu, podle něhož musí být zajištění podle zákon o azylu „*bez zbytečného odkladu bez rozhodnutí ukončeno, rozhodne-li soud o zrušení rozhodnutí o zajištění nebo o prodloužení doby trvání zajištění (...)*“.
41. Konečně krajský soud uvádí, že s ohledem na výše přdestřený právní názor pro nadbytečnost již nevypočítával další žalobní námitky.
42. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, přičemž náklady žalobce tvoří poštovné ve výši 87 Kč v souvislosti s podáním žaloby. Soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Ostrava 13. března 2026

JUDr. Lucie Gavendová
samosoudkyně

